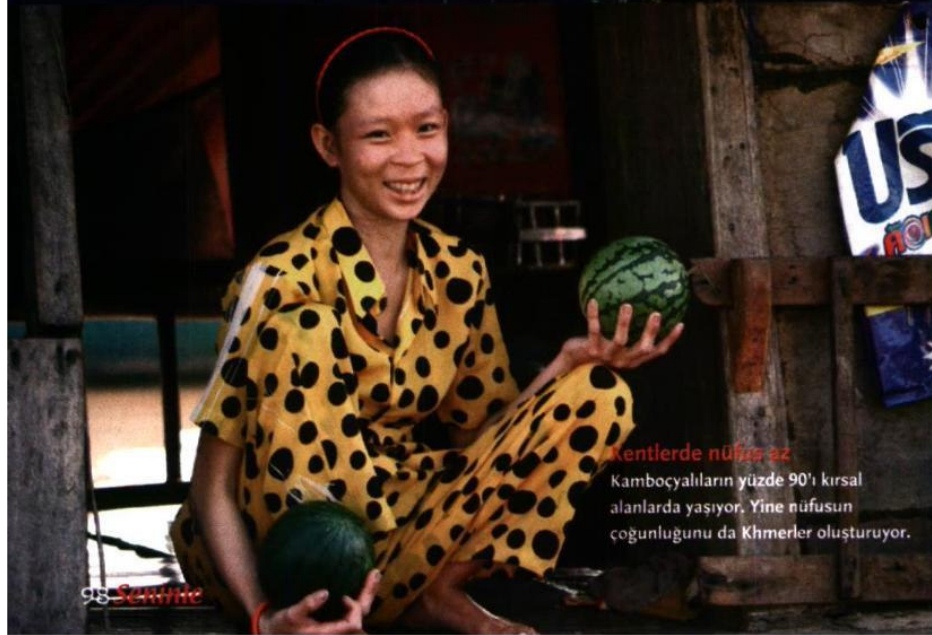

Gözyaşlarının arkasındaki güzellik Kamboçya

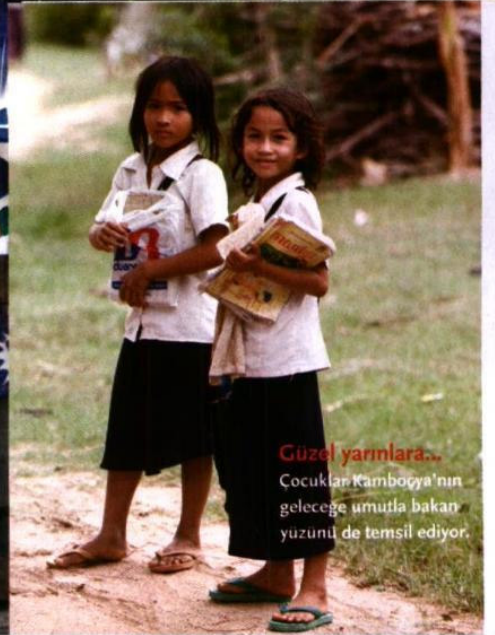
Kamboçya iç savaş, soykırım, kara mayın, gözyaşı ve acı kelimeleriyle özdeşleşmiş. Dünya Kültür Mirası'na dahil edilen Angkor Tapınakları gibi tarihi ve doğa miraslarıyla, bu Güneydoğu Asya ülkesi kötü kaderini değiştirmeye çalışıyor.

DENİZ VARGELOĞLU dvargeloglu@doganburda.com

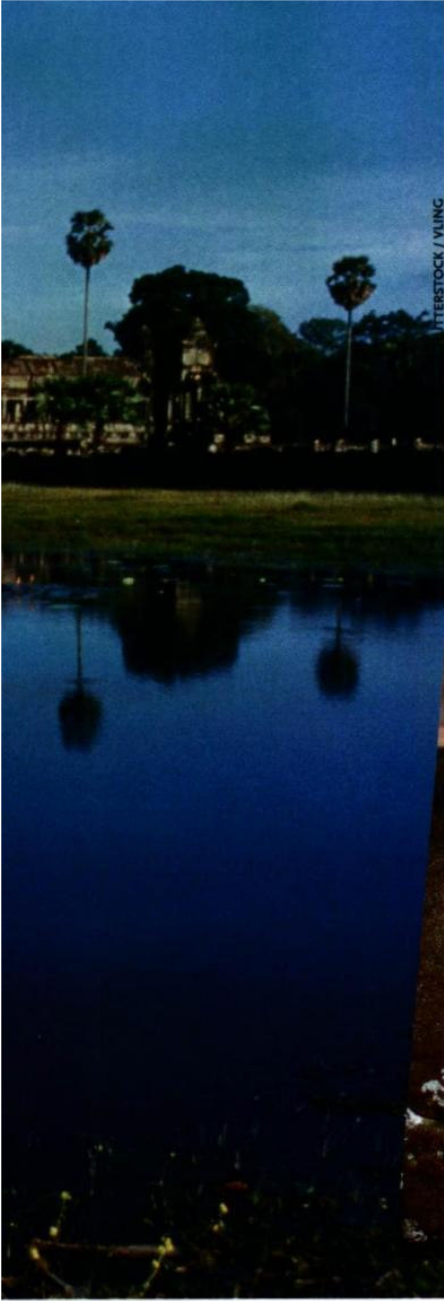
Kentlerde nüfus az

Kamboçyalıların yüzde 90'ı kırsal alanlarda yaşıyor. Yine nüfusun çoğunluğunu da Khmerler oluşturuyor.

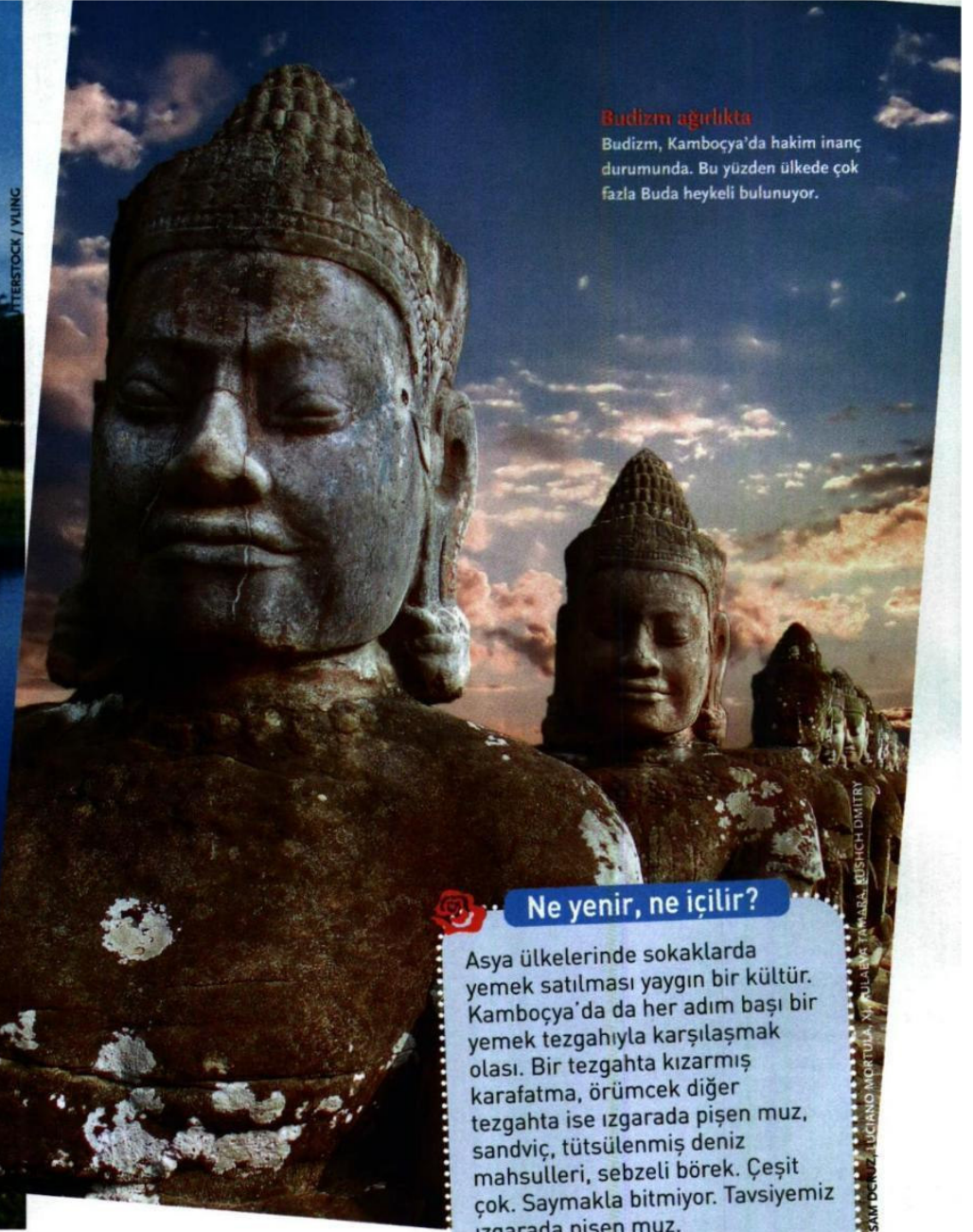

Güzel yarınlara...

Çocuklar Kamboçya'nın geleceğe umutla bakan yüzünü de temsil ediyor.

SHUTTERSTOCK / YUJING

Budizm ağırlıkta

Budizm, Kamboçya'da hakim inanç durumunda. Bu yüzden ülkede çok fazla Buda heykeli bulunuyor.

Ne yenir, ne içilir?

Asya ülkelerinde sokaklarda yemek satılması yaygın bir kültür. Kamboçya'da da her adım başı bir yemek tezgahıyla karşılaşmak olası. Bir tezgahta kızarmış karafatma, örümcek diğer tezgahta ise ızgarada pişen muz, sandviç, tütülenmiş deniz mahsulleri, sebzeli börek. Çeşit çok. Saymakla bitmiyor. Tavsiyemiz ızgarada pişen muz.

Esmereşinceye kadar pişen muzların üzerine tuz dökülüp yeniyor. Tuzlu-tatlı tadı sevenler için mükemmel bir atıştırma. Tabii bir de Asya'nın meşhur noodle'ı (bir çeşit erişte) var. Kamboçyalılar güne noodle çorbası içerek başlıyor. Siz de Kamboçya'ya gittiğinizde enfes lezzetteki noodle çeşitlerinden tatmalısınız. Bize göre gayet ilginç yemek çeşitlerine sahip olan Kamboçya'da susuzluğu gidermenin de farklı yolları var. Şeker kamışı suyu tatlı tadıyla ferahlık verirken, halk arasında 'tikalok' adı verilen meyveli hafif içecekler de güzel bir alternatif.

Bazı ülkelerin kaderi bir kişinin elindedir. O kişi ülkenin gidişatını iyi ya da kötü yönde etkileyebilir. Bir Hollywood starı da film platosundan çıkıp Güneydoğu Asya'da, Çin'in güneyinde bulunan bölge)nde bulunan bir ülkenin kaderini değiştiriyor. Bahsettiğimiz star Angelina Jolie, ülke de Kamboçya. Önce rol aldığı 'Tomb Raider' filmiyle bir anda tüm gözler Kamboçya'ya çevrildi. Sonra da Kamboçya'dan çocuk evlat edinerek durumu iyice pekiştirdi. O zamana kadar Kamboçya iç savaş, soykırım ve kara mayınlarla tanınıyordu. Oysa acının kol gezdiği bu ülke, çok köklü bir tarihi geçmişi ve doğal bir cenneti içerisinde barındırıyor.

Kötü geçmişi Kamboçya'daki güzellikleri yok edememiş. Acılarını bir kalemde silmek, geleceğe ümitle bakmayan isteyen Kamboçya, son yıllarda turizm çalışmalarına da hız verdi. Şimdi dünyanın dört bir yanından turistler akın akın Kamboçya'yı ziyarete geliyorlar.

Yüzen köyde yaşam başkadır

Kara mayın ülkenin neredeyse her bir yerinde. Bu yüzden hergün birileri kollarını, bacaklarını kaybediyor. Ama bu Kamboçya insanının gülyüzlülüğüne, dost canlısı tavırlarına gölge düşüremiyor. Öte yandan ülkedeki mayınların temizlenmesi için hummalı bir çalışma sürdürülüyor. İki milyonluk nüfusuyla Phnom Penh,

Kamboçya'nın başkenti Phnom Penh'de gözümüze ilk çarpan Zafer Anıtı oluyor. Zafer Anıtı, Fransız sömürgesinden kurtuluş sırasında ölenler adına dikelen bir bağımsızlık sembolü. Zafer Anıtı'nın hemen yanında Kraliyet Sarayı ve Gümüş Tapınak bekliyor ziyaretçilerini. Gümüş Tapınak'ta, ağırlığı 90 kilogramı bulan bir Buda heykeli var. Heykelin yüz kısmı altınla kaplı. Tapınağın çatısında 5000'den fazla gümüş kiremit kullanıldığı için bu ismi almış. Phnom Penh'den Güneydoğu Asya'nın can damarlarından biri olan Mekong Nehri geçiyor. Bu nehrin sularıyla beslenen Tonle Sap Gölü, dünyanın doğal harikalarından biri sayılıyor. Aynı zamanda Kamboçya insanının yaşam alanını da oluşturuyor. Çünkü Kamboçya yüzen köyleriyle ünlü. Burada çocuklar daha yürümeden yüzmeyi öğreniyor. İnsanlar karadaki tüm ihtiyaçlarını suda gerçekleştiriyor. Bulaşıklarını gölde yıkıyor, balıkçılıkla geçiniyor, okulları, eczaneleri kısacası ihtiyaç duydukları her şey yüzen köylerde mevcut.

Kamboçya'nın simgesi Angkor, en önemli kültür mirası

Meşhur Angkor Wat ve diğer tapınakları görmek için Siem Reap'e gidiyoruz. Siem Reap, Kamboçya'nın geçmiş dönemlerdeki başkenti. Ülkenin yaşam şartlarını benimsemek adına biraz üşüsek de artık Asya'nın birer simgesi haline dönüşen tuk tuk'lara (üç tekerlekli motosiklet taksi) biniyoruz. İsterseniz siz, ucuz bir fiyata anlaşılıp normal bir taksile de Angkor'a gidebilirsiniz. 9. ve 15. yüzyıllar arasında 600 yıl boyunca hükümdarlık süren Kmer Krallığı'nın eseri Angkor. Krallar yaptırdıkları tapınaklarla torunlarına önemli bir miras bırakmışlar. Çünkü Angkor, Kamboçya'nın simgesi ve turistleri bu ülkeye çeken en önemli kültür mirası. Angkor, Kmer

Krallığı'nın başkentiydi. Bu yüzden Angkor tapınaklarına 'Başkent Tapınakları' da deniyor. Dünya Kültür Mirası listesinde yer alan Angkor Tapınakları, aynı zamanda en önemli mimari eserlerden biri olarak da görülüyor. Bunlardan Angkor Wat en meşhuru ve en iyi korunmuş olanı. Aynı zamanda Kamboçya bayrağını da süslüyor. Yani ülkenin simgesine dönüşmüş durumda ve turistleri Kamboçya'ya çeken en önemli merkez. Angkor Thom, Bayon, Ta Prohm tapınakları ise diğer turistik anıtlar. Büyülenmemek elde değil. Önümüzde zorlu bir yol var. Çünkü tapınağa ulaşmak için dimdik merdivenleri çıkmak zorundayız. Ter kan içerisinde merdivenleri çıktıktan sonra gördüklerimiz tüm yorgunluğumuza değişiyor. Şehirle iç içe geçmiş yüzyıllık ağaçlar, puslu hava, yüzyıllara dayanan şehir... Böyle bir anı yaşamak kaç kişiye nasip olabilir ki?

Ölüm tarlalarının izleri hala canlı

Şimdi anlatacağımız kısım sizin için korkunç gelebilir. Fakat Kamboçya'nın tarihini doğru anlayabilmek adına her turistin, buraya geldiğinde ölüm tarlalarına uğraması gerekiyor. Evet, doğru okudunuz. Kmer Krallığı'nın uygar yüzünden sonra, tarihinin en kara sayfasını anlatan ölüm tarlalarındaydık. Burada 30 sene önce yaşanan iç savaşın ve soykırımın silinmeyecek izleri var. Başkente sadece 15 kilometre uzaklıktaki

Angkor Wat ülkenin simgesi (solda). Kraliyet Sarayı Phnom Penh'de (solda altta). Adım başı sokak satıcısına rastlabilirsiniz. (altta).

ölüm tarlalarında 129 toplu mezar bulunuyor. Kamboçya'nın tarihini kana bulayan Pol Pot'un bıraktığı kara lekeyi simgelemek için Soykırım Anıtı dikilmiş. Böyle bir şeyin, tekrar yaşanmaması için mermer taşlara ölen kişilerin isimleri ve tarihi olaylar işlenmiş.

Yeni acılar yaşanmaması adına

Kamboçya'yı keşfetme turumuza müzelerle devam ediyoruz. Ulusal Müze, Kmer Krallığı zamanına ait heykel koleksiyonuna sahip Tuol Sleng Soykırım Müzesi ise Kamboçya'nın karanlık dönemini anlatıyor. Burası geçmişte Kamboçya halkının korkunç işkencelerden geçtiği bir lise binasıymış. Yaklaşık dört yıl boyunca insanlık dramının yaşandığı bina, sonunda müzeye dönüştürülmüş. Müzede o döneme ait çeşitli işkence aletleri ve fotoğrafları bulunuyor. Resimleri gördükçe içimizi kaplayan hüznün, yerini gözyaşlarına bırakıyor.

Biraz da eğlence...

Hem eğlenceli hem üzücü geçen bir günün sonunda, Kamboçya'nın hareketli gecelerine katılıyoruz. Başkent Phnom Penh, gece hayatının da merkezi. Gün içinde izleme fırsatı bulamadığımız Khmer dansını, kaldığımız otelde izleme şansını yakalıyoruz. Bu dans, aslında ülkenin köklü geçmişini de temsil ediyor. ■